

Τρεμόπουλος Μιχάλης
Βασιλόπουλος Θωδωρής

Οδηγός Ανάπτυξης Γραφείου Περιφερειακής Εκπροσώπησης στην Ε.Ε.

The Greens | EFA
in the European Parliament

**Τρεμόπουλος Μιχάλης
Βασιλόπουλος Θοδωρής**

Οδηγός Ανάπτυξης Γραφείου Περιφερειακής Εκπροσώπησης στην Ε.Ε.

Ιανουάριος 2012

The Greens | EFA
in the European Parliament

Τρεμόπουλος Μιχάλης - Βασιλόπουλος Θεωρής:

Οδηγός Ανάπτυξης Γραφείου Περιφερειακής Εκπροσώπησης στην Ε.Ε.

Ιανουάριος 2012

Σελιδοποίηση & Επιμέλεια έκδοσης: ANIMA GRAPHICS, Σταύρος Υφαντής

Η παρούσα έκδοση χρηματοδοτήθηκε από τον ευρωβουλευτή Μιχάλη Τρεμόπουλο και την Ομάδα των Πρασίνων/Ευρωπαϊκή Ελεύθερη Συμμαχία (The Greens/EFA) στο Ευρωκοινοβούλιο

Πρόλογος

Η σύγχρονη ευρωπαϊκή πραγματικότητα έχει οδηγήσει στην ανάγκη αμεσότερης παρουσίας στα κέντρα λήψης αποφάσεων. Από τα μέσα τις δεκαετίας του 1980 και τις αρχές της δεκαετίας του 1990, υπήρξε η έντονη δραστηριοποίηση διαφόρων περιφερειών και αργότερα και πόλεων. Ανάλογη δραστηριότητα παρατηρήθηκε και κατά το τελευταίο μεγάλο κύμα διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 10 +2) στα μέσα της περασμένης δεκαετίας.

Η ανάγκη για εξωστρέφεια, συνεργασία και αξιοποίηση εκείνων των εργαλείων που θα προσέδιδαν καλύτερη και αμεσότερη επικοινωνία από την χώρα προέλευσης προς την ΕΕ και αντίστροφα, οδήγησε στη δημιουργία των γραφείων αντιπροσωπείας των περιφερειών και των δήμων. Ενεργώντας κυρίως ως ένα σημείο σύνδεσης μεταξύ της ΕΕ και της περιφέρειας ή του δήμου, οι αντιπροσωπείες αυτές έχουν εξελιχθεί μέσα στα χρόνια και σήμερα εκτός από τον μεγάλο αριθμό γραφείων αντιπροσωπείας περιφερειών και δήμων (έχει ξεπεράσει τα 310), διαδραματίζουν ένα πολυσύνθετο και πολυδιάστατο ρόλο.

Υπάρχουν βέβαια μεγάλες διαφορές στο μοντέλο ανάπτυξης των γραφείων αντιπροσωπειών, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες και τις πολιτισμικές καταβολές της χώρας, της περιφέρειας ή του δήμου που εκπροσωπεί. Ο πολυσύνθετος αυτός ρόλος συμπυκνώνεται στην συλλογή και παροχή εκείνων των πληροφοριών που κρίνονται χρήσιμοι ή κρίσιμοι για την εξασφάλιση των συνθηκών που θα οδηγήσουν στην πρόοδο και την ανάπτυξη των πολιτών της εκάστοτε περιφέρειας ή δήμου. Δευτερευόντως η δράση της αντιπροσωπείας ως ομάδας συμφερόντων (Λομπίστες όπως έχει συνηθίσει να λέγεται στη νεοελληνική) και οι ανάγκες συνεργείας και δικτύωσης για την από κοινού αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων, η ενίσχυση της εξωτερικής παρουσίας καθώς και η καθοδήγηση για την αξιοποίηση των ευρωπαϊκών πόρων, είναι εκείνοι οι λόγοι που έχουν οδηγήσει στην όλο και αυξανόμενη σημασία που προσδίδουν οι αυτοδιοικητικές αρχές όλων των βαθμίδων, στα γραφεία των αντιπροσωπειών τους.

Ο οδηγός αυτός, μέσα από την αναδρομή και την παρουσίαση κάποιων μοντέλων, εξηγεί με απλό και συνοπτικό τρόπο για ποιο λόγο και με ποιες ενέργειες μπορεί μια περιφερειακή ή δημοτική αρχή να προχωρήσει στην ίδρυση ενός οργανωμένου γραφείου αντιπροσωπείας, είτε από μόνη της είτε σε συνεργασία.

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τη κα Κάρεν Ιμπενς, Αναπληρώτρια Διευθύντρια του Γραφείου Διασύνδεσης Βρυξελλών-Ευρώπης¹ καθώς και τον κ Πασκάλ Γκόμεργκεν, επικεφαλής διπλωματικό αντιπρόσωπο της Περιφέρειας των Βρυξελλών² για τις πολύτιμες πληροφορίες και το χρόνο που μας δέθεσαν.

Καλή ανάγνωση.

Μιχάλης Τρεμόπουλος
Θοδωρής Βασιλόπουλος

---

1 Brussels-Europe Liaison Office, official welcome desk of the Brussels Capital-Region www.blbe.be

2 Brussels Capital-Region - www.bruxelles.irisnet.be/en/region.shtml

Περιεχόμενα

Σύγχρονο περιβάλλον, ρόλος και δράσεις των αυτοδιοικητικών αρχών και των γραφείων αντιπροσωπειών στις Βρυξέλλες	7
1. Οι τοπικές και περιφερειακές αντιπροσωπείες: μια πρόσφατη εξέλιξη	11
2. Δημιουργία περιφερειακών γραφείων	13
3. Δράσεις - Στόχοι - Ενδιαφέροντα	15
4. Η Επιτροπή των Περιφερειών	17
4.1. Ιστορικό της ΕΤΠ	17
4.2. Τα Μέλη και η εντολή της Επιτροπής των Περιφερειών	18
4.3. Η ταυτότητα της ΕΤΠ	18
5. Μια Ευρώπη των Περιφερειών	20
6. Το άνοιγμα ενός περιφερειακού γραφείου στις Βρυξέλλες	21
6.1. Περιφερειακό πιστοποιητικό	21
6.2. Η σημερινή κατάσταση	22
7. Ανάλυση δράσεων γραφείων αντιπροσωπειών	24
7.1. Δραστηριότητες	24
7.2. Περιφερειακό ή Αυτοδιοικητικό Μάρκετινγκ	25
7.3. Ενότητες ενδιαφέροντος	26
8. Διάφορα επιμέρους τεχνικά θέματα	27
8.1. ΦΟΡΟΙ - Ομοσπονδιακή φορολογία	27
8.2. ΔΗΛΩΣΗ Limosa	27
9. Συμπεράσματα	28
Παραρτήματα	30
Ο ρόλος των τοπικών αρχών στην αντιμετώπιση κοινωνικών ανισοτήτων	30
Δήλωση αποστολής ΕΤΠ	32
Βιβλιογραφία	34

Σύγχρονο περιβάλλον, ρόλος και δράσεις των αυτοδιοικητικών αρχών και των γραφείων αντιπροσωπειών στις Βρυξέλλες

Περισσότερες από 300 αντιπροσωπείες των περιφερειακών και τοπικών αρχών έχουν ήδη την έδρα τους στις Βρυξέλλες.

Η εμφάνιση γραφείων αντιπροσώπησης περιφερειών ή πόλεων είναι μια σχετικά πρόσφατη εξέλιξη στις Βρυξέλλες. Ρίχνοντας μια πιο προσεκτική ματιά σε αυτό το φαινόμενο μπορούμε να διακρίνουμε τα διάφορα είδη των αντιπροσωπειών και τους σκοπούς που αυτοί επιτελούν. Σύμφωνα με μια πρόσφατη μελέτη που πραγματοποιήθηκε από το Δωρεάν Πανεπιστήμιο των Βρυξελλών (VUB), τα τελευταία χρόνια υπήρξε ένα ολοένα και αυξανόμενο ενδιαφέρον για δημιουργία τέτοιων γραφείων, κυρίως από τις χώρες που προσχώρησαν στην ΕΕ μετά την τελευταία διεύρυνση (ΕΕ 10+2)³.

Εκτός από τις δικές τους αντιπροσωπείες, οι διάφορες περιφέρειες και πόλεις της ΕΕ ή οι ενώσεις τους⁴ εκπροσωπούνται και από την Επιτροπή των Περιφερειών (ΕΤΠ)⁵. Σε επόμενο κεφάλαιο θα γίνει μια εισαγωγή στο ρόλο της ΕΤΠ ως βασικό συμβουλευτικό όργανο.

Οι πρόσφατες Ευρωπαϊκές Συνθήκες έχουν προσδώσει μεγαλύτερη σημασία στις τοπικές και περιφερειακές διοικήσεις ή κυβερνήσεις τόσο στη διαδικασία λήψης αποφάσεων όσο και στη εν γένει παρουσία και λειτουργία τους εντός ή εκτός των εθνικών τους συνόρων. Η ΕΤΠ καλείται τώρα να γνωμοδοτεί για ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, τα οποία σταδιακά οδηγούν στη δημιουργία μιας Ευρώπης των Περιφερειών, όπως χαρακτηριστικά αποκαλείται.

Ο παρών οδηγός παρέχει μια κριτική παρουσίαση των αρμοδιοτήτων των τοπικών αρχών, των μέσων τους και του ρόλου τους στην αντιμετώπιση σύγχρονων τοπικών και περιφερειακών θεμάτων. Παρουσιάζει μια περιγραφή της ποικιλίας των δομών τοπικών αρχών ανά την ΕΕ και στη συνέχεια εξετάζει πώς αυτές οι αρχές αντιμετώπισαν συγκεκριμένες προκλήσεις πολιτικής μέσω και των γραφείων αντιπροσώπησης. Λίγες έρευνες έχουν γίνει για το θέμα, παρόλο που υπάρχουν κάποιες αξιό-

3 Αναφέρεται στις 10 χώρες που προσχώρησαν στην ΕΕ το 2005 (Κύπρος, Πολωνία, Εσθονία, Λιθουανία, Σλοβενία κλπ) και τις 2 που μπήκαν το 2007 (Βουλγαρία, Ρουμανία)

4 Στην Ελλάδα είναι η ΚΕΔΕ (πρώην ΚΕΔΚΕ) και η ΕΝΕΑ (www.kedke.gr και www.enae.gr)

5 www.cor.europa.eu/

λογες εκδόσεις όπως αυτή του καθηγητή Κωνσταντίνου Γ. Αθανασόπουλου με τίτλο "Περιφερειακή διοίκηση και τοπική αυτοδιοίκηση, Ελλάδα και άλλα κράτη μέλη της ΕΕ". Επομένως έχοντας πραγματοποιήσει μια αρκετά εκτεταμένη έρευνα, μπορούμε μέσα από αντιπροσωπευτικές περιπτώσιολογικές μελέτες διαφορετικών τοπικών αρχών, των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν, των διαφορετικών προτεραιοτήτων, προσεγγίσεων και των αντίστοιχων απαιτήσεών τους να εξαγάγουμε χρήσιμα συμπεράσματα. Το έγγραφο επιδιώκει να εντοπίσει κοινούς παράγοντες που οδηγούν στην επιτυχία ή μη αυτών των προσεγγίσεων, και προτείνει πιθανές λύσεις για δράση και οργάνωση μέσα από συνεργασία. Η συνεργασία, λόγω και των γεωγραφικών αποστάσεων, φαίνεται να διευκολύνεται σε μεγάλο βαθμό από τις αντιπροσωπείες των αυτοδιοικητικών αρχών στις Βρυξέλλες.

Βέβαια υπάρχουν διαφορές στον τρόπο οργάνωσης γραφείων αντιπροσωπειών, ανάλογα με τη χώρα που εκπροσωπούν. Σύμφωνα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση μπορεί να ομαδοποιήσει τα κράτη μέλη σε τέσσερις κατηγορίες: ενιαία συγκεντρωτικά κράτη, ενιαία αποκεντρωμένα κράτη, ενιαία περιφερειοποιημένα κράτη και, τέλος, ομοσπονδιακά κράτη. Οι τοπικές αρχές έχουν διαφορετικό καθεστώς και βαθμό αυτονομίας σε καθένα από τα τέσσερα μοντέλα, και για να περιπλέξουμε λίγο περισσότερο την κατάσταση, υπάρχουν σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα διαφορετικά επίπεδα των τοπικών αρχών στα μεμονωμένα κράτη, και διαφορές μεταξύ της κατάστασής τους στα κράτη μέλη που εμπίπτουν στην ίδια κατηγορία⁶. Αντίστοιχες αρμοδιότητες και λειτουργίες αναπτύσσουν και τα γραφεία αντιπροσωπειών, βασισμένα στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και συνθήκες που διαμορφώνονται στις χώρες και κατ' επέκταση τις δημοτικές και περιφερειακές αρχές τους.

Αυτές οι διαφορές συχνά πηγάζουν από ιστορικές και πολιτιστικές καταβολές. Αυτού του είδους οι καταβολές διαδραματίζουν ρόλο στον καθορισμό των προσεγγίσεων που ακολουθούν οι τοπικές αρχές, ρόλο που είναι εξίσου σημαντικός με το νομικό ή συνταγματικό καθεστώς των εν λόγω αρχών. Στη μια πλευρά του φάσματος, οι τοπικές αρχές σε ενιαία συγκεντρωτικά κράτη όπως η Ρουμανία ή η Ιρλανδία απολαμβάνουν σχετικά περιορισμένης αυτονομίας – ακόμη και σε τομείς πολιτικής όπου διαθέτουν σημαντικές αρμοδιότητες. Σε ομοσπονδιακά κράτη όπως το Βέλγιο ή η Γερμανία, οι αρμοδιότητες των τοπικών και περιφερειακών αρχών ορίζονται από τον νόμο, ακόμη και από συνταγματικές διατάξεις. Οι τοπικές αρχές διαθέτουν διαφορετικό καθεστώς και αρμοδιότητες όπως διακρίνεται σαφώς αν εξετάσουμε, για παράδειγμα, ένα γερμανικό κρατίδιο και μια γερμανική νομαρχία. Τα επίπεδα χρηματοδοτικής αυτονομίας επίσης διαφέρουν ευρέως μεταξύ των τοπικών αρχών. Κάποιες εξαρτώνται πρωτίτως από την εθνική χρηματοδότηση, ενώ άλλες είναι σχετικά ελεύθερες να ορίζουν και να αυξάνουν τους φόρους που επιβάλλουν και

---

6 Σελίδα 3, μελέτη της Γ.Δ. Εσωτερικών Πολιτικών, Τμήμα Πολιτικής Β, Διαρθρωτική πολιτική και πολιτική στον τομέα της συνοχής: Ο ρόλος των τοπικών στην αντιμετώπιση των κοινωνικών ανισοτήτων, Μάιος 2009

ακόμη και να εκδίδουν δικά τους ομόλογα για να συγκεντρώσουν κεφάλαιο. Οι περισσότερες εξαρτώνται σε κάποιο βαθμό από την εθνική χρηματοδότηση και ενδέχεται να υπάρχουν επίσης σημαντικές διαφορές τόσο στο εσωτερικό ενός κράτους μέλους όσο και μεταξύ διαφορετικών κρατών μελών. Σε ορισμένα υπάρχει ένα επίσημα καθιερωμένο διαφανές σύστημα, το οποίο συχνά βασίζεται σε ποσοστό κατά κεφαλή. Σε άλλα, η χρηματοδότηση υπόκειται σε διαπραγματεύση σε πολιτικό επίπεδο ανάλογα με την περίπτωση. Υπάρχει μια τάση να καλούνται οι τοπικές αρχές να υποβάλλουν ανταγωνιστικές δημόσιες προσφορές για χρηματοδότηση έργων και κεφαλαίων. Αυτό για παράδειγμα συμβαίνει ιδίως στην Ιταλία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Η αύξηση της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης οδήγησε σε μια αυξανόμενη ανάγκη για συντονιστικούς μηχανισμούς και πλατφόρμες. Αυτοί μπορούν να λειτουργήσουν σε βάση ανά τομέα όπως των μεταφορών για παράδειγμα, αλλά η ευρωπαϊκή εμπειρία επίσης διευκολύνει την ανάδυση μιας εδαφικής προσέγγισης. Είναι μέσα σε αυτά τα πλαίσια που αναπτύχθηκαν και εδραιώθηκαν τα διάφορα δίκτυα συνεργασίας, ανάλογα με τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα που καλούνται να προστατέψουν - προωθήσουν οι διάφορες περιφέρειες ή δήμοι.

Στο έγγραφο της «εδαφικής ατζέντας»⁷ της άτυπης υπουργικής διάσκεψης στη Λειψία το 2006 τονιζόταν η προϋπόθεση για τον εδαφικό συντονισμό όπως και οι σχετικές προσεγγίσεις. Επίσης παρουσιάζονταν επιχειρήματα για νέες μορφές εδαφικής διακυβέρνησης. Οι ευρωπαϊκές περιφέρειες είναι ένα καλά παγιωμένο μοντέλο, και ο Ευρωπαϊκός Όμιλος Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΟΕΣ) προσφέρει ένα ευέλικτο νομικό εργαλείο συνεργασίας μεταξύ διαφορετικών επιπέδων διακυβέρνησης, δημόσιων υπηρεσιών και ιδιωτών ενδιαφερομένων χωρίς τους φραγμούς των εθνικών συνόρων. Τέτοιοι εδαφικοί όμιλοι μπορούν να βασίζονται σε έργα και να συνδυάζουν διαφορετικές επίσημες περιφέρειες.

Οι τοπικές αρχές συχνά πρέπει να αντιμετωπίσουν κοινωνικές ανισότητες που προκαλούνται από εξελίξεις ή πολιτικές τις οποίες δεν ελέγχουν και δεν μπορούν να επηρεάσουν παρά σε ελάχιστο βαθμό. Οι οικονομικές αλλαγές σε παγκόσμιο επίπεδο μπορούν να οδηγήσουν στην παρακμή ή κατάρρευση των παραδοσιακών βιομηχανιών. Μια πόλη ή περιοχή που εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από μια παρακμάζουσα βιομηχανία, όπως η μεταλλουργία ή η ναυπηγοκατασκευαστική, μπορεί να βρεθεί αιφνιδίως αντιμέτωπη με τεράστιας κλίμακας κοινωνικές, πολεοδομικές, περιβαλλοντικές και αναπτυξιακές ανάγκες, καθώς η κοινωνική, πολιτική και οικονομο-φορολογική της βάση καταρρέει, όπως και το περιβαλλοντικό της κεφάλαιο. Η περιπτώσιολογική μελέτη της πολωνικής πόλης Elblag συνιστά ένα τέτοιο παράδειγμα. Ενώ και στην περιπτώσιολογική μελέτη της Marinha Grande περιγράφεται μια πορτογαλική πόλη όπου ποσοστό μεγαλύτερο του 60% των θέσεων απασχόλη-

---

7 Policy Department Structural & Cohesion Policies, Follow-up of the Territorial Agenda and the Leipzig Charter http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dv/territorialagenda-leipzig_charter_/TerritorialAgenda-Leipzig_Charter_en.pdf

σης βρίσκεται σε παραδοσιακές βιομηχανίες (γυαλί και πλαστικό) και όπου το δημοτικό συμβούλιο διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στη δρομολόγηση τοπικού συμφώνου απασχόλησης⁸ (TEP) με τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και άλλων ενδιαφερομένων όσον αφορά μια διορατική προσπάθεια για να διαφοροποιηθεί η οικονομία της πόλης. Σε ορισμένες χώρες υπήρξε έντονη τάση, ιδίως από άτομα με υψηλά εισοδήματα, να μετακινηθούν από τις πόλεις στα προάστια τα οποία φαίνεται να προσφέρουν υψηλότερα πρότυπα στέγασης (μεμονωμένες κατοικίες αντί για πολυώροφες πολυκατοικίες) και καλύτερη ποιότητα ζωής. Αυτή η τάση περιγράφεται και στις περιπτώσιολογικές μελέτες που αφορούν τη Βουδαπέστη και τη Βιέννη. Σε άλλες χώρες, όπως η Γαλλία, η παράδοση συνίσταται περισσότερο στο φαινόμενο οι πιο επιθυμητές οικιστικές περιοχές να βρίσκονται εντός των τειχών της πόλης, και στα προάστια (*banlieu*) να υπάρχει κυρίως κοινωνική στέγαση. Μια διαφορετική τάση έχει αρχίσει επίσης να διαφαίνεται τα τελευταία χρόνια, κατά την οποία τα άτομα εγκαταλείπουν τις πόλεις όχι για τα γειτονικά προάστια, αλλά για πόλεις και χωριά που βρίσκονται σε κάποια απόσταση, σε γειτονικές αγροτικές περιοχές. Τέτοιες εξελίξεις στο θέμα της στέγασης στις ΗΠΑ ονομάστηκαν «εξωπροάστια» (*exurbs*). Στην Ευρώπη τίθενται ερωτήματα για τους παραδοσιακούς ορισμούς των «αστικών» και «αγροτικών» ζωνών. Η εν λόγω μελέτη δεν μπορεί να παράσχει συνολική επισκόπηση των δράσεων και των προβλημάτων όλων των τοπικών αρχών σε όλη την ΕΕ. Αυτό που καταδεικνύει είναι πώς οι διάφορες αρχές εντόπισαν τοπικά προβλήματα, πραγματικά ή δυνητικά, και τις προσεγγίσεις που χρησιμοποίησαν ή αναπτύσσουν για να αντιμετωπίσουν τοπικές ανισότητες. Η συμπεριληπτική πολυεπίπεδη διακυβέρνηση είναι τόσο μια αναγκαιότητα όσο και μια αυξανόμενη πραγματικότητα. Πρέπει να μελετηθεί, να καταγραφεί και να διευκολυνθεί ως βασικό τμήμα της διαδικασίας επίτευξης βιώσιμης κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής εξέλιξης⁹.

⁸ http://ec.europa.eu/regional_policy/innovation/innovating/pacts/down/pdf/pactfin_gr.pdf

⁹ Βασικές συστάσεις, βλέπε συνημμένα

1. Οι τοπικές και περιφερειακές αντιπροσωπείες: μια πρόσφατη εξέλιξη

Πάνω από 300 αντιπροσωπείες των περιφερειακών και αυτοδιοικητικών αρχών έχουν πλέον έδρα στις Βρυξέλλες. Από την Ελλάδα δεν υπάρχει ούτε ένα γραφείο που να έχει πλήρη λειτουργία και αντιπροσώπευση σε όλα τα επίπεδα σχεδιασμού και εκπροσώπησης. Στο αντίστοιχο κεφάλαιο θα γίνει αναλυτικότερη αναφορά στα θέματα και τους στόχους λειτουργίας ενός τέτοιου γραφείου. Τα γραφεία αυτά λειτουργούν σαν μικρές περιφερειακές πρεσβείες, αν και φυσικά δεν έχουν καμία αντίστοιχη επίσημη εθνική άδεια.

Το πρώτο περιφερειακό γραφείο άνοιξε στις Βρυξέλλες η πόλη του Birmingham (Μ. Βρετανία) το 1984. Ακολούθησαν πολλές άλλες βρετανικές τοπικές αρχές και ορισμένα από τα Γερμανικά ομόσπονδα κρατίδια. Ο στόχος αυτών των γραφείων ήταν και είναι να εκπροσωπούν τα περιφερειακά και τοπικά τους συμφέροντα στις Βρυξέλλες. Από τότε, ο αριθμός των γραφείων έχει αυξηθεί σε πάνω από 310. Ορισμένες από τις περιοχές, όπως των γερμανικών ομόσπονδων κρατιδίων, είναι ισχυρές οντότητες στις Βρυξέλλες, με επιβλητικά κτίρια γραφείων και πολυάριθμο διοικητικό, επιστημονικό και γραμματειακό προσωπικό.

Τα διάφορα γραφεία αντιπροσώπευσης, περιφερειακής ή τοπικής εμβέλειας, έχουν συσταθεί με διαφορετικούς στόχους. Τα γερμανικά ομοσπονδιακά κρατίδια έχουν ιδρύσει τα γραφεία αντιπροσωπειών με πολύ έντονο τον πολιτικό τους ρόλο. Στόχος τους, δηλαδή, είναι να εκπροσωπούνται τα γερμανικά κράτη ως ξεχωριστές πολιτικές οντότητες. Οι Βρετανοί ομολογοί τους, από την άλλη πλευρά, έχουν να μεν πολιτική δραστηριότητα με έντονη όμως την ενασχόληση τους για την αξιοποίηση των επιδοτήσεων στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων. Άλλωστε η φύση των επιδοτήσεων που αυτή η χώρα λαμβάνει είναι περιορισμένη λόγω και του υψηλότερου βιοτικού επιπέδου σε σχέση με τα υπόλοιπα Κράτη Μέλη. Τις περισσότερες φορές, οι αρμοδιότητές τους επικαλύπτονται και από τη δουλειά των εθνικών κυβερνήσεων, όμως τονίζεται εδώ η αγαστή συνεργασία που υπάρχει, ανεξάρτητα από πολιτικές αφετηρίες.

Έτσι, ενώ τα γραφεία μιας Γερμανικής αντιπροσωπείας αντιπροσωπεύουν ισχυρούς φορείς που λειτουργούν με σημαντικά κονδύλια των ομόσπονδων κρατών τους, τα Βρετανικά γραφεία αντιπροσωπειών εκπροσωπούν τις τοπικές αρχές οι οποίες έχουν πολύ περιορισμένο προϋπολογισμό και πολιτική επιρροή. Είναι γεγονός ότι τα περισσότερα περιφερειακά γραφεία στις Βρυξέλλες έχουν εγκαθιδρυθεί με βάση το γερμανικό μοντέλο, αν και η βρετανική προσέγγιση είχε επίσης σημαντικό μερίδιο στη μέθοδο προσέγγισης.

Οι διάφορες αντιπροσωπείες έχουν τις δικές τους δομές οι οποίες έχουν υιοθετηθεί ή επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό από τα θεσμικά μοντέλα στις χώρες από τις οποίες προέρχονται. Αν και αυτά τα γραφεία αντιπροσώπευσης είναι άτυπα όργανα, έχουν αναγνωριστεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση ως εταίροι τους οποίους συμβουλεύεται.

2. Δημιουργία περιφερειακών γραφείων

Η δημιουργία περιφερειακών γραφείων είναι ουσιαστικά το αποτέλεσμα δύο διαφορετικών παραμέτρων που βρίσκονται σε συνεχή εξέλιξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το πρώτο είναι η αυξανόμενη ανάγκη των ομάδων συμφερόντων για να αποκτήσουν φωνή στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η διαδικασία αυτή έχει οδηγήσει τα τελευταία χρόνια στην ανάπτυξη ενός ισχυρού τομέα άσκησης πίεσης, καθιστώντας τις Βρυξέλλες (με περίπου 15.000 λομπίστες, εγγεγραμμένες ομάδες συμφερόντων) το δεύτερο πιο σημαντικό κέντρο άσκησης πίεσης στον κόσμο, μετά την Ουάσιγκτον.

Τα γραφεία περιφερειών έχουν "αναγκαστεί" να εξελιχθούν σε ανεξάρτητους φορείς που μπορούν να κάνουν "λόμπινγκ" όπως οποιαδήποτε άλλη ομάδα συμφερόντων. Αυτό είχε σαφές αντίκτυπο στον ρόλο των αντιπροσωπειών στις Βρυξέλλες. Η απαραίτητη παρουσία στο κέντρο λήψεων αποφάσεων, σε συνδυασμό με το ολοένα και αυξανόμενο ανταγωνιστικό περιβάλλον που η πρόσφατη κρίση έχει αναδείξει, καθιστά την αξιοποίηση των γραφείων αντιπροσώπευσης ως ακρογωνιαίο λίθο για την επίτευξη αναπτυξιακών και συνεργατικών μοντέλων προόδου σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Επιπλέον, η ύπαρξη των πολυάριθμων δικτύων συνεργασίας ποικίλου ενδιαφέροντος για την αυτοδιοίκηση, συνιστά την άρτια οργάνωση και λειτουργία ενός τέτοιου γραφείου ως τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο δράσης. Η μαρτυρία των 300 και πλέον γραφείων αντιπροσωπειών είναι από μόνη της ικανή απόδειξη για αυτόν τον ισχυρισμό.

Η δεύτερη διαδικασία που επηρεάζει τις περιφερειακές αντιπροσωπείες είναι η αυξανόμενη επίδραση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης σε περιφερειακά και τοπικά ζητήματα. Τα ακόλουθα γεγονότα αποτελούν σημαντικά ορόσημα στην εξέλιξη αυτή:

- **Ιούλιος 1987 - Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη:** αυτό αποτέλεσε σημαντικό βήμα στην ανάπτυξη μιας σαφούς περιφερειακής πολιτικής με την επέκταση του ρόλου της ΕΕ για την κάλυψη της περιφερειακής ανάπτυξης. Σύμφωνα με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, η ΕΕ ανέλαβε ένα ευρύ φάσμα αρμοδιοτήτων μεταξύ άλλων το περιβάλλον, τη κοινωνική πολιτική, την Έρευνα & ανάπτυξη (R&D) και της βιομηχανίας, ανάμεσα σε άλλα. Πολλά από αυτά τα θέματα αντιμετωπίζονται ήδη στα κράτη μέλη σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο. Η μεταρρύθμιση των διαρθρωτικών ταμείων, που συνέβη λίγο μετά την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (Εκθεση Delors II, 1988), λειτούργησε ως καταλύτης στη διαδικασία αυτή. Αρκετές περιοχές (συμπεριλαμβανομένων της Καταλονίας, της Χώρας των Βάσκων, της Βρετάνης και της Ουαλίας), έσπευσαν να ανοίξουν γραφεία στις Βρυξέλλες για την προστασία της ροής κεφαλαίων προς τις περιφέρειές τους.

- **Ιανουάριος 1993** - Η εσωτερική αγορά έχει δημιουργηθεί: οι περιφερειακές και τοπικές αρχές εμπλέκονται πλέον ακόμα πιο άμεσα στη διαδικασία αυτή.
- **Νοέμβριος 1993 - Η Συνθήκη του Μάαστριχτ:** το γεγονός αυτό ενίσχυσε τη περιφερειακή διάσταση στη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης με την καθιέρωση της αρχής της επικουρικότητας, τη δημιουργία του Ταμείου Συνοχής για την υποστήριξη των λιγότερο εύπορων περιφερειών, τη δημιουργία της Επιτροπής των Περιφερειών (με έδρα το 1994), και το οποίο επιτρέπει την εκπροσώπηση των περιφερειακών κυβερνήσεων στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (τότε Συμβούλιο των Υπουργών). Τα ομοσπονδιακά κρατίδια της Γερμανίας, της Αυστρίας και του Βελγίου έχουν όλα έκτοτε λάβει θέση εκπροσώπησης στο Συμβούλιο.

Η Συνθήκη του Μάαστριχτ και η δημιουργία της Επιτροπής των Περιφερειών, οδήγησαν στο να ανοίξουν μια σειρά από νέα περιφερειακά γραφεία στις Βρυξέλλες ήδη από την περίοδο 1992-94. Η τάση αυτή συνεχίστηκε μέχρι τις μέρες μας, με μια δεύτερη κορυφή της δραστηριότητας το 2002-03 που σε μεγάλο βαθμό προκαλείται από την ένταξη των δέκα νέων κρατών μελών.

Ο αριθμός των περιφερειακών γραφείων αυξάνει κάθε φορά που η Ευρωπαϊκή Ένωση επεκτείνεται. Η πρόσφατη διεύρυνση της ΕΕ κατά τη διάρκεια της προηγούμενης δεκαετίας οδήγησε στο άνοιγμα ενός μεγάλου αριθμού πολωνικών γραφείων που εκπροσωπούν τις περιφερειακές και τοπικές αρχές. Αξιοσημείωτο είναι εδώ πως σχεδόν όλες οι περιφέρειες της Πολωνίας έχουν πλέον τη δική τους έδρα στις Βρυξέλλες.

Οι πιο πλούσιες και ισχυρές περιφέρειες είναι συχνά οι πρώτοι που ανοίγουν γραφεία στις Βρυξέλλες. Ωστόσο, χώρες με αδύναμη περιφερειακή δομή είναι επίσης πρόθυμες να ανοίξουν αντιπροσωπεία στις Βρυξέλλες. Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα είναι αυτό της περίπτωσης της Γαλλίας, όπου πλέον όλες εκτός από δύο περιφέρειες έχουν γραφεία στις Βρυξέλλες, γεγονός που αντικατοπτρίζει την αυξανόμενη ισχύ των περιφερειών στη γαλλική εθνική πολιτική. Η Ολλανδία και οι σκανδιναβικές χώρες έχουν το ίδιο ισχυρές περιφερειακές αντιπροσωπείες στις Βρυξέλλες.

Από την άλλη πλευρά, ιδιαίτερα συγκεντρωτικές χώρες όπως η Ιρλανδία, η Πορτογαλία και η Ελλάδα έχουν ουσιαστικά ανύπαρκτη ή χαμηλότατη περιφερειακή και αυτοδιοικητική αντιπροσώπευση.

Η μεγαλύτερη παρουσία τόσο από πλευράς δράσεων όσο και μεγέθους παρουσιάζεται πλέον σε περιφερειακό επίπεδο, που είναι και το αμέσως επόμενο επίπεδο διακυβέρνησης μετά την εθνική κυβέρνηση ενός κράτους. Ωστόσο, ένας αυξανόμενος αριθμός γραφείων έχει ανοίξει για να εκπροσωπήσει πρωτεύουσες και μεγάλους ευρωπαϊκούς δήμους.

3. Δράσεις - Στόχοι - Ενδιαφέροντα

Ο κύριος ρόλος των γραφείων συνδέσμων στις Βρυξέλλες είναι να διοχετεύουν πληροφορίες προς και από τα Ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα και τις περιφερειακές κυβερνήσεις, καθώς και η μεθοδική παρουσία στα τεκταινόμενα των επίσημων Ευρωπαϊκών οργάνων ή τις δράσεις των υπολοίπων περιφερειών και δικτύων συνεργασίας. Η πολιτική της ΕΕ για τη διαφάνεια έχει οδηγήσει στο να είναι όλα τα πολιτικά έγγραφα άμεσα διαθέσιμα. Εξίσου σημαντικός παράγοντας για την ανάπτυξη και λειτουργία τέτοιων γραφείων αντιπροσώπευσης είναι η έννοια της δικτύωσης και συνεργασίας, κάτι που στις Βρυξέλλες είναι πολύ σημαντικό. Πολλές από τις πληροφορίες σχετικά με τα έργα και την κατεύθυνση της πολιτικής κυκλοφορούν μέσω ανεπίσημων διαύλων ή γίνονται περισσότερο γνωστά από τις συνεργασίες σε διάφορα επίπεδα προγραμματισμού, οργάνωσης και συμμετοχικών δράσεων, γι' αυτό είναι σημαντικό για μια πόλη ή περιοχή να εξασφαλίσει τη φυσική παρουσία της στις Βρυξέλλες, αντί να στηρίζεται σε επίσημες ανακοινώσεις ή μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Βεβαίως τα τελευταία αποτελούν απαραίτητα εργαλεία, απλά δεν αρκούν στο σημερινό πολιτικό περιβάλλον δράσεων και συνεργασιών.

Οι περιοχές της Ευρώπης ενδιαφέρονται κυρίως για:

- τις πολιτικές,
- τα προγράμματα και
- τις αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πιο συγκεκριμένα, έχουν άμεσο ενδιαφέρον για τις πολιτικές που συνδέονται κυρίως με:

- την κοινωνική συνοχή,
- την περιφερειακή ανάπτυξη,
- την έρευνα & ανάπτυξη (R&D),
- τη γεωργία,
- το περιβάλλον,
- την ενέργεια και
- τις μεταφορές.

Ένας από τους πιο κρίσιμους ρόλους που τα περιφερειακά γραφεία διαδραματίζουν είναι η συλλογή και διάδοση πληροφοριών. Δευτερευόντως προσπαθούν επίσης να επηρεάσουν τις πολιτικές της ΕΕ, να κερδίσουν επιδοτήσεις της ΕΕ ή τέλος να συμμετάσχουν σε υποβολή επιδοτούμενων προγραμμάτων αυτοβούλως ή μέσω διαφόρων ευρωπαϊκών διακρατικών δικτύων.

Για παράδειγμα, ήδη όλες οι βελγικές περιφέρειες δραστηριοποιούνται στους προαναφερθέντες τομείς.

Η δημιουργία γραφείων αντιπροσώπευσης στις Βρυξέλλες ήταν μια άμεση αντίδραση των περιφερειακών και τοπικών κυβερνήσεων στη διαδικασία της εμβάθυνσης της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Ο ρόλος της πόλης των Βρυξελλών είναι ουσιαστικά αναβαθμισμένος, καθώς όλα τα θεσμοθετημένα όργανα της ΕΕ βρίσκονται εκεί ή σε πολύ κοντινή απόσταση (Λουξεμβούργο, Στρασβούργο).

Η εξέλιξη αυτή επέρχεται τη στιγμή που οι περισσότερες χώρες έχουν αρχίσει εδώ, μέσα από μια διαδικασία αποκέντρωσης, να παρέχουν αυξανόμενη τοπική αυτονομία. Ως αποτέλεσμα, πολλές χώρες (τόσο τα κράτη μέλη όσο και οι υποψήφιοι προς ένταξη χώρες) αναγνώρισαν κάποια στιγμή ότι ήταν προς το εθνικό τους συμφέρον για τους νέους αυτούς αποκεντρωμένους οργανισμούς να ανοίξουν ένα γραφείο περιφερειακής αντιπροσώπευσης στις Βρυξέλλες¹⁰.

Και εδώ, οι περισσότερες πληροφορίες προέρχονται από μια λεπτομερή μελέτη (στα ολλανδικά) που το Ελεύθερο Πανεπιστήμιο των Βρυξελλών (VUB) έχει πραγματοποιήσει πάνω στους τοπικούς και περιφερειακούς εκπροσώπους στις Βρυξέλλες.

---

¹⁰ Για περισσότερες πληροφορίες το Ελεύθερο Πανεπιστήμιο των Βρυξελλών (VUB) έχει πραγματοποιήσει μια λεπτομερή μελέτη (στα ολλανδικά) σε τοπικούς και περιφερειακούς εκπροσώπους στις Βρυξέλλες. *Vertegenwoordigingen van lokale en regionale overheden bij de Europese Unie*, Michel Huysseune και Theo Jans, 2005.

4. Η Επιτροπή των Περιφερειών

Η Επιτροπή των Περιφερειών (ΕΤΠ) αποτελεί πολιτική συνέλευση η οποία παρέχει στις τοπικές και περιφερειακές αρχές τη δυνατότητα να εκφράζουν τις απόψεις τους στην καρδιά της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

4.1. Ιστορικό της ΕΤΠ

Η ΕΤΠ συστάθηκε το 1994 για την αντιμετώπιση δύο βασικών θεμάτων. Πρώτον, το 75% της νομοθεσίας της ΕΕ έχει εφαρμογή στο τοπικό ή το περιφερειακό επίπεδο και συνεπώς είναι λογικό οι αντιπρόσωποι των οργανισμών περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης να συμμετέχουν στη διαδικασία κατάρτισης των νέων κοινοτικών νόμων και οδηγιών. Δεύτερον, διατυπώθηκε η ανησυχία ότι η Ευρώπη προχωρούσε μεν, άφηνε ωστόσο τους πολίτες πίσω της. Ένας τρόπος για να γεφυρωθεί αυτό το χάσμα ήταν να έλθουν οι εκλεγμένοι αντιπρόσωποι πιο κοντά στους πολίτες.

Η Επιτροπή και το Συμβούλιο υποχρεούνται από τις Συνθήκες να ζητούν τη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών όποτε διατυπώνονται νέες προτάσεις σε τομείς που ενδέχεται να έχουν συνέπειες στο τοπικό και το περιφερειακό επίπεδο. Η Συνθήκη του Μάαστριχτ όριζε πέντε τέτοιους τομείς: την οικονομική και κοινωνική συνοχή, τα διευρωπαϊκά δίκτυα υποδομών, την υγεία, την εκπαίδευση και τον πολιτισμό. Σε επόμενο στάδιο, η Συνθήκη του Άμστερνταμ ήρθε να προσθέσει πέντε ακόμη τομείς, την πολιτική απασχόλησης, την κοινωνική πολιτική, το περιβάλλον, την επαγγελματική κατάρτιση και τις μεταφορές, οι οποίοι καλύπτουν σήμερα το μεγαλύτερο φάσμα των δραστηριοτήτων της ΕΕ. Εκτός από τους προαναφερθέντες τομείς, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διατηρούν το δικαίωμα να ζητούν τη γνωμοδότηση της ΕΤΠ για προτάσεις που μπορούν να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο τοπικό και το περιφερειακό επίπεδο. Η ΕΤΠ μπορεί εξάλλου να καταρτίζει γνωμοδοτήσεις με δική της πρωτοβουλία, προσθέτοντας έτσι, διάφορα θέματα στο πρόγραμμα της ΕΕ.

Τρεις είναι βασικές αρχές διέπουν το έργο της ΕΤΠ:

- **Η επικουρικότητα**

Η αρχή αυτή, η οποία συμπεριλήφθη στις Συνθήκες ταυτόχρονα με τη σύσταση της ΕΤΠ, διασφαλίζει ότι οι αποφάσεις εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα λαμβάνονται όσο το δυνατόν πιο κοντά στον πολίτη. Επομένως, η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν θα πρέπει να αναλαμβάνει δράσεις οι οποίες μπορούν να επιτευχθούν καλύτερα σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο.

- **Η εγγύτητα**

Κάθε επίπεδο διακυβέρνησης πρέπει να φροντίζει να βρίσκεται στο "πλευρό του πολίτη", κυρίως οργανώνοντας το έργο του με διαφάνεια, έτσι ώστε οι πολίτες να γνωρίζουν ποιος είναι αρμόδιος για κάθε θέμα και με ποιο τρόπο θα μπορούν να εισακούονται οι απόψεις τους.

- **Η εταιρική σχέση**

Για μία ορθή ευρωπαϊκή διακυβέρνηση απαιτείται η συνεργασία του ευρωπαϊκού, τού εθνικού, του περιφερειακού και του τοπικού επιπέδου διακυβέρνησης. Καθεμία από τις τέσσερις αυτές βαθμίδες είναι απαραίτητη και η παρουσία της είναι επιβεβλημένη σε όλο το φάσμα της διαδικασίας λήψης αποφάσεων.

4.2. Τα Μέλη και η εντολή της Επιτροπής των Περιφερειών

Η ΕΤΠ απαρτίζεται από 344 Τακτικά και ισάριθμα Αναπληρωματικά μέλη. Όλα τα Μέλη διορίζονται για τέσσερα έτη από το Συμβούλιο, μετά από πρόταση των κρατών μελών. Αν και κάθε χώρα επιλέγει τα μέλη που την εκπροσωπούν με το δικό της τρόπο, οι αντιπροσωπείες οφείλουν να αντικατοπτρίζουν την πολιτική, γεωγραφική και περιφερειακή ή τοπική ισορροπία δυνάμεων του κράτους μέλους. Τα μέλη είναι εκλεγμένοι αντιπρόσωποι ή βασικοί παράγοντες των τοπικών ή περιφερειακών αρχών της περιφέρειάς τους.

Η ΕΤΠ επιτελεί το έργο της με τη βοήθεια έξι εξειδικευμένων επιτροπών, που απαρτίζονται από μέλη της, τα οποία εξετάζουν λεπτομερώς τις προτάσεις για τις οποίες ζητείται η γνωμοδότηση της ΕΤΠ και καταρτίζουν σχέδια γνωμοδότησης. Στα σχέδια γνωμοδότησης υπογραμμίζονται τα σημεία εκείνα, όπου διαπιστώνεται σύγκλιση με τις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς και εκείνα στα οποία προτείνονται τροποποιήσεις με στόχο τη βελτίωση του εγγράφου.

Το κάθε σχέδιο γνωμοδότησης συζητείται, στη συνέχεια, σε μία από τις πέντε συνόδους ολομέλειας της ΕΤΠ που διεξάγονται κάθε χρόνο. Εάν η πλειοψηφία το εγκρίνει, τότε υιοθετείται ως γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών και διαβιβάζεται στην Επιτροπή, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

Η ΕΤΠ εκδίδει επίσης ψηφίσματα που αφορούν θέματα πολιτικής επικαιρότητας.

4.3. Η ταυτότητα της ΕΤΠ

Η Επιτροπή των Περιφερειών συστάθηκε με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ. Η πρώτη της συνεδρίαση πραγματοποιήθηκε τον Μάρτιο του 1994. Αρχικά, προβλέπονταν πέντε τομείς υποχρεωτικής διαβούλευσης: οικονομική και κοινωνική συνοχή, διευρωπαϊκά δίκτυα στους τομείς των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών και της ενέργειας, δημόσια υγεία, εκπαίδευση και νεολαία, πολιτισμός.

Το 1999, η Συνθήκη του Άμστερνταμ πρόσθεσε πέντε επιπλέον τομείς υποχρεωτι-

κής διαβούλευσης: απασχόληση, κοινωνική πολιτική, περιβάλλον, επαγγελματική κατάρτιση, μεταφορές.

Αριθμεί 344 τακτικά μέλη και 344 αναπληρωματικά μέλη που διορίζονται κάθε τέσσερα έτη από το Συμβούλιο, μετά από πρόταση των κρατών μελών.

Ο Πρόεδρος και ο Πρώτος Αντιπρόεδρος εκλέγονται για δύο έτη από τα μέλη της ΕΤΠ.

Το Προεδρείο είναι υπεύθυνο για την εφαρμογή του πολιτικού προγράμματος. Εκλέγεται για δύο έτη από τα μέλη της ΕΤΠ. Αποτελείται από 60 μέλη συμπεριλαμβανομένων του Προέδρου και του πρώτου Αντιπροέδρου.

Υπάρχουν 6 επιτροπές στην ΕΤΠ, αποτελούμενες από μέλη της, οι οποίες ειδικεύονται σε συγκεκριμένους τομείς πολιτικής:

- COTER Επιτροπή «Πολιτική συνοχής».
- ECOS Επιτροπή «Οικονομική και Κοινωνική Πολιτική».
- DEVE Επιτροπή «Βιώσιμη ανάπτυξη».
- EDUC Επιτροπή «Πολιτισμός, Παιδεία και Έρευνα».
- CONST Επιτροπή «Συνταγματικά θέματα, ευρωπαϊκή διακυβέρνηση και χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης».
- RELEX Επιτροπή «Εξωτερικές σχέσεις και αποκεντρωμένη συνεργασία».

Στο τέλος αυτού του εγχειριδίου ακολουθεί και η Δήλωση Αποστολής της ΕΤΠ.

5. Μια Ευρώπη των Περιφερειών

Η Επιτροπή των Περιφερειών συστάθηκε για να δώσει λόγο στους τοπικούς και περιφερειακούς εκπρόσωπους πάνω στην κοινοτική νομοθεσία. Ο στόχος ήταν να αισθάνεται ο πολίτης εγγύτερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση με τη συμμετοχή εκπροσώπων από τα επίπεδα διακυβέρνησης που βρίσκονται πιο κοντά σε αυτούς.

Με την ίδρυση της το 1994 ως απόρροια της Συνθήκης του Μάαστριχτ, η ΕΤΠ ήταν μέρος μιας διαδικασίας που να σχεδιάστηκε να αλλάξει ριζικά τη σχέση μεταξύ της ΕΕ και του πολίτη. Η Συνθήκη ζήτησε ρητά από τους πολίτες να συμμετέχουν πιο ενεργά στη νομοθεσία της ΕΕ και εισήγαγε την αρχή της επικουρικότητας, σύμφωνα με την οποία οι αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται στο επίπεδο που βρίσκεται πλησιέστερα στον πολίτη. Επίσης ορίστηκε και η έννοια της ευρωπαϊκής ιθαγένειας και έδωσε στους πολίτες σε όλα τα κράτη μέλη (12 κατά την υπογραφή της συνθήκης) το δικαίωμα του εκλέγειν στις ευρωπαϊκές και δημοτικές εκλογές.

Η ΕΤΠ διαδραματίζει καίριο ρόλο για να έρθει η ΕΕ πιο κοντά στους πολίτες με τη συμμετοχή των εκλεγμένων τοπικών εκπροσώπων στον καθορισμό της ευρωπαϊκής πολιτικής. Οι αντιπρόσωποι λόγω του ρόλου που έχουν να είναι εγγύτερα των Ευρωπαίων πολιτών σε σχέση με οποιοδήποτε άλλο θεσμό, είναι σε θέση να εξηγήσουν τη διαδικασία της ΕΕ στους ανθρώπους στις περιφέρειες και τις πόλεις τους, και να εξασφαλιστεί έτσι ότι η διαδικασία είναι πιο δημοκρατική.

Το περιφερειακό επίπεδο διακυβέρνησης περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών, εντούτοις η παρουσία τους στην ΕΤΠ συνιστά βασικό δημοκρατικό στοιχείο της κοινοτικής νομοθετικής διαδικασίας. Για να εκτελεστεί αυτή η εργασία αποτελεσματικά, οι περιφέρειες πρέπει να έχουν επαρκή χρηματοδότηση και προσωπικό. Επίσης, πρέπει να συνεργαστούν με άλλες περιφέρειες σε ένα ευρύ φάσμα τομέων, πέρα και πάνω από το επίπεδο κυβερνήσεων, αναπληρώνοντας τα κενά όπου αυτά υπάρχουν.

Η διεύρυνση της ΕΕ και η εμφάνιση ισχυρών περιφερειών είχε αντίκτυπο στην Περιφέρεια Βρυξελλών. Η κυβέρνησή της συνεργάζεται ολοένα και περισσότερο με την ΕΤΠ στην εκπόνηση και στην εφαρμογή της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για να εξασφαλίσει ότι η φωνή της ακούγεται σε όλα τα επίπεδα.

Ως αποτέλεσμα, η Περιφέρεια Βρυξελλών¹¹ έχει καταφέρει να φαίνεται όλο και πιο πέρα από τα σύνορά της και συνεργάζεται με άλλες περιφέρειες σε ένα ευρύ φάσμα θεμάτων.

11 Βρυξέλλες Αντιπροσωπεία της Περιφέρειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Rue de la Loi 61-63, 1040 Brussels, τηλ. 02 233 03 02, Fax 02 280 04 40.

6. Το άνοιγμα ενός περιφερειακού γραφείου στις Βρυξέλλες

Το άνοιγμα ενός περιφερειακού γραφείου στις Βρυξέλλες, περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα διατυπώσεων. Συνοπτικά παρουσιάζονται τα πιο σημαντικά από αυτά στις ενότητες που ακολουθούν. Καλύπτει τομείς όπως η φορολογία και άδειες εργασίας, και αποσκοπεί στο να γνωρίζει κανείς τι προβλέπεται όταν αποφασίσει να ανοίξει στις Βρυξέλλες ένα γραφείο αντιπροσώπευσης ή τι προβλέπεται για την εργασία σε ένα τέτοιο γραφείο.

Τα γραφεία αντιπροσώπευσης των περιφερειών και των πόλεων δεν έχουν επίσημο καθεστώς στο Βέλγιο, πράγμα που σημαίνει ότι το προσωπικό τους δεν απολαμβάνουν τα προνόμια και τις ασυλίες των εθνικών αντιπροσωπειών (όπως για παράδειγμα η Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία - ΜΕΑ).

Η Περιφέρεια των Βρυξελλών¹² δημιούργησε ένα περιφερειακό πιστοποιητικό το 1994 για να απλουστεύσει τη διαχείριση των περιφερειακών γραφείων στις Βρυξέλλες. Το πιστοποιητικό έχει σχεδιαστεί για να διευκολύνουν τη διαχείριση με τις δημοτικές και περιφερειακές αρχές, καθώς και με οργανισμούς όπως τράπεζες και εταιρείες τηλεφωνίας. Αυτή η ενότητα περιγράφει τις διοικητικές διαδικασίες για την απόκτηση ενός πιστοποιητικού περιφερειακού γραφείου.

6.1. Περιφερειακό πιστοποιητικό

Οι περιφερειακές και αυτοδιοικητικές αντιπροσωπείες στις Βρυξέλλες δεν έχουν νομική ισχύ ή καθεστώς.

Το "περιφερειακό πιστοποιητικό" ξεκίνησε το 1994 με πρωτοβουλία του Γραφείου Διασύνδεσης Βρυξελλών-Ευρώπης ώστε να διευκολυνθούν οι περιφερειακές ή αυτοδιοικητικές αντιπροσωπείες με κάποιο επίσημο έγγραφο που θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν για να προσδιορίσουν το καθεστώς τους στη Περιφέρεια των Βρυξελλών, στην οποία από την αρχή υπήρξε το σχεδόν αποκλειστικό γεωγραφικό ενδιαφέρον να εγκατασταθούν. Αυτό το πιστοποιητικό διευκολύνει τα γραφεία αντιπροσωπειών κατά την εγκατάστασή τους στη Περιφέρεια των Βρυξελλών και στις αρχικές συναλλαγές με τις δημοτικές και περιφερειακές διοικήσεις όπου και τελικά θα ανοίξουν το γραφείο τους. Είναι επίσης ένα χρήσιμο έγγραφο κατά την συναλλαγή με άλλους οργανισμούς και εταιρείες όπως για παράδειγμα ο ιδιοκτήτης ακινήτου (από τον οποίο πιθανώς να ενοικιαστεί κάποιος χώρος), οι τράπεζες και οι

12 Αντιπρόσωποι: Pascal Goergen (pgoergen@europ.irisnet.be) -Bernd Schneider (bschneider@europ.irisnet.be)

εταιρίες παροχής τηλεφωνικής γραμμής, ρεύματος, ύδρευσης κλπ. Επιπλέον, επιτρέπει τις συμβάσεις που θα υπογραφούν, εξ ονόματος της διοικητικής αρχής (Περιφέρεια ή Δήμο) και όχι από τον διευθυντή του γραφείου αντιπροσωπείας.

Ο Υπουργός Εξωτερικών Σχέσεων της Περιφέρειας των Βρυξελλών είναι υπεύθυνος για την έκδοση του πιστοποιητικού αυτού κάθε χρόνο για όλες τις επίσημες αντιπροσωπείες των πόλεων, των περιφερειών και άλλων δημοσίων φορέων. Το πιστοποιητικό αυτό αναγνωρίζει το γραφείο αντιπροσώπησης ως επίσημη εκπροσώπηση της κυβέρνησης ή δημόσιου οργανισμού. Δεν χορηγείται ποτέ σε οργανισμούς εμπορικού χαρακτήρα. Για την απόκτηση ενός πιστοποιητικού, μιας περιφέρειας ή πόλης, η διοικητική αρχή πρέπει απλά να αποστείλει ένα επίσημο και γραπτό αίτημα προς την αρμόδια υπηρεσία¹³.

Το αίτημα πρέπει να παρέχει λεπτομέρειες σχετικά με τη μελλοντική υπηρεσία της εκπροσώπησης του (διεύθυνση, τηλέφωνο, φαξ, διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ιστοσελίδας). Πρέπει επίσης να δώσει το όνομα του ατόμου που θα οριστεί διευθυντής. Η αίτηση πρέπει να περιλαμβάνει και άλλα έγγραφα, όπως το καταστατικό, τη δήλωση αποστολής, ένα αντίγραφο του νομικού εγγράφου για τη σύσταση της εκπροσώπησης και, ει δυνατόν, αντίγραφα των σχετικών κοινοβουλευτικών, περιφερειακών ή δημοτικών πρακτικών και αποφάσεων.

Ο Υπουργός περνάει τότε την αίτηση στο Γραφείο Σύνδεσης Βρυξελλών-Ευρώπης προς έγκριση. Αν η συγκεκριμένη υπηρεσία εγκρίνει το αίτημα, τότε ετοιμάζεται το πιστοποιητικό που επαναπροωθείται στον Υπουργό για υπογραφή και επικύρωση.

Όλοι οι φορείς στους οποίους χορηγείται ένα επίσημο περιφερειακό πιστοποιητικό, προστίθενται αυτόματα στον επίσημο κατάλογο των περιφερειακών και δημοτικών αντιπροσωπειών και είναι διαθέσιμο σε οποιοδήποτε πολίτη το ζητήσει, βασισμένο στους όρους διαφάνειας.

6.2. Η σημερινή κατάσταση

Επί του παρόντος, αυτά τα περιφερειακά γραφεία αντιπροσωπείας δεν έχουν ακόμη επωφεληθεί από οποιοδήποτε προνομιακό καθεστώς σε σχέση με τους κανόνες του διεθνούς δημοσίου δικαίου σχετικά με τα προνόμια και τις ασυλίες.

Στα γραφεία των αντιπροσωπειών δίνονται μόνο ένα πιστοποιητικό που εκδίδεται από τον Υπουργό Εξωτερικών Σχέσεων της Περιφέρειας των Βρυξελλών. Το έγγραφο αυτό επιβεβαιώνει μόνο ότι αυτό το γραφείο εκπροσώπησης είναι ένα νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, συσταθέν σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία στη χώρα καταγωγής και εκπροσωπείται στο Βέλγιο από τον x ή ψ.

Το πιστοποιητικό αυτό δεν έχει καμία νομική αξία και δεν συνεπάγεται κανενός εί-

---

13 Παραλήπτης: Jean-Luc Vanraes, Υπουργός Προϋπολογισμού, Οικονομικών και Εξωτερικών Σχέσεων, Kunstlaan 9/Avenue des Arts 9, 1210 Brussels.

δους ευθύνη, νομική ή οικονομική, για λογαριασμό της Περιφέρειας των Βρυξελλών. Το πιστοποιητικό αποτελεί αποκλειστικά και μόνο ένα έγγραφο ενημέρωσης και πιστοποίησης ταυτότητας. Επομένως δεν υπάρχει περιορισμός στη χρήση όσον αφορά στις προαναφερθείσες ιδιότητες. Η κατοχή ενός τέτοιου πιστοποιητικού διευκολύνει ή/και επιταχύνει τις διοικητικές επαφές στα πλαίσια των δράσεων ενός τέτοιου γραφείου.

7. Ανάλυση δράσεων γραφείων αντιπροσωπειών

Τα μεγέθη και οι δράσεις των γραφείων αντιπροσωπειών, εμφανίζουν διαφορετικές προσεγγίσεις. Σύμφωνα με τη μελέτη που έγινε πριν μερικά χρόνια, ακόμα και από την άποψη των υλικών συνθηκών οι αντιπροσωπείες διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό. Ο αριθμός των εργαζομένων κυμαίνεται από 1 έως 35, με μέσο όρο 5,3. Ο μέσος όρος είναι σαφώς αυξημένος από μια σειρά αντιπροσωπειών με μεγάλο προσωπικό, όμως:

- πάνω από το 60% των αντιπροσωπειών έχουν λιγότερους από πέντε υπαλλήλους (πλήρους και μερικής απασχόλησης προσωπικό και εκπαιδευόμενους),
- 15,4% των αντιπροσωπειών εργάζονται με ενιαίους υπάλληλους,
- 12,2% χρησιμοποιούν εξωτερικούς συμβούλους σε κάποιο βαθμό.

Η επιφάνεια γραφείων ποικίλλει σημαντικά, από 70 έως 2.600 m² (κατά μέσο όρο: 258 m²). Ο προϋπολογισμός (στο μέτρο που παρασχέθηκαν οι πληροφορίες: μόνο 56 από τους 123 ερωτηθέντες παρείχαν πληροφορίες) από 42.000 έως 1.981.700 €, με μέσο όρο τα 381.705 €. Αξίζει να σημειωθεί το γεγονός ότι ο ελάχιστος προϋπολογισμός που διαπιστώθηκε στην έρευνα (42.000 €) είναι πολύ χαμηλότερος από το ελάχιστο ποσό των 150.000 € που ειδικοί του χώρου προτείνουν (βλ., για παράδειγμα Heichlinger, 1999, σ. 13).

Ένα 25% των ερωτηθέντων αναφέρουν προϋπολογισμό χαμηλότερο από το ελάχιστο αυτό, ενώ από την άλλη στα δύο τρίτα των αντιπροσωπειών ο προϋπολογισμός υπερβαίνει τα 200.000 ευρώ.

Υπάρχει μια μεγάλη διαφοροποίηση στους στόχους και τις δράσεις που κάποιες αντιπροσωπίες έχουν θέσει ή τουλάχιστο στις προτεραιότητες που αυτές βάζουν σε κάποιες από τις δραστηριότητες τους.

7.1. Δραστηριότητες

Οι κύριες δραστηριότητες συμπυκνώνονται στα εξής:

- Απόκτηση πληροφοριών σχετικά με επικείμενη νομοθεσία της ΕΕ σχετικά με την περιφέρεια/δήμο.
- Απόκτηση πληροφοριών σχετικά με τις δυνατότητες χρηματοδότησης για την περιοχή προέλευσης.
- Οικοδόμηση δεσμών με άλλες περιφερειακές ή τοπικές αντιπροσωπείες.
- Ενεργεί ως σύνδεσμος μεταξύ των ομάδων στην περιφέρεια/δήμο προέλευσης και τα θεσμικά όργανα της ΕΕ.

- Υποστηρίζει τη θέση της περιφέρειας/δήμου για θέματα που συχνά παίρνονται από την ΕΕ - ρόλος διαμορφωτή.
- Προώθηση της ευαισθητοποίησης της περιφέρειας/δήμου για τις Βρυξέλλες ως σημαντικού κέντρου αποφάσεων και δράσεων.
- Εμβάθυνση και διάχυση των γνώσεων όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Ένωση για τον πληθυσμό της περιφέρειας/δήμου.
- Ανταπόκριση σε αιτήματα για πληροφορίες ή βοήθεια από τους ανθρώπους στη περιφέρεια/δήμο που επηρεάζουν τη λήψη αποφάσεων στην ΕΕ υπέρ της περιοχής προέλευσης.
- Κερδίζει μεγαλύτερη επιρροή για την περιφέρεια/δήμο και γενικότερα στην ευρωπαϊκή πολιτική διαδικασία.
- Προώθηση της περιφέρειας/δήμου στις Βρυξέλλες προς ιδιωτικούς φορείς, ΜΚΟ, επενδυτές ή άλλα δίκτυα συνεργασίας (δημόσια και ιδιωτικά).
- Παρέχει πληροφορίες σε μια σειρά παραγόντων από την περιοχή καταγωγής και όχι μόνο, όπως: Ευρωβουλευτές, Βουλευτές, το περιφερειακό και δημοτικό συμβούλιο, εκλεγμένοι αντιπρόσωποι ή και υπαλλήλοι, δημόσιοι υπάλληλοι, οι επιχειρήσεις, τοπικές αρχές άλλων περιφερειών/δήμων, ΜΚΟ και πολίτες.
- Παρέχει τεχνική βοήθεια και καθοδήγηση για τη δημιουργία περιφερειακών έργων: αντιπροσώπευση περιφερειακών και τοπικών εταίρων με εμπειρία στη λειτουργία των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και βοηθά να ζητούν διεθνή συνεργασία ή υποστήριξη.

Συνοπτικά, έχει επικρατήσει να ερμηνεύεται ο ρόλος των αντιπροσωπειών στον τομέα αυτό κυρίως στο χώρο της «ήπιας πολιτικής»¹⁴ (Badiello, 2000).

7.2. Περιφερειακό ή Αυτοδιοικητικό Μάρκετινγκ

Μια άλλη διάσταση περιλαμβάνει το Περιφερειακό ή Αυτοδιοικητικό Μάρκετινγκ (γίνεται αναφορά στη διεθνή βιβλιογραφία ως *regional marketing*), δηλαδή την προώθηση αυτής καθαυτής της περιφερειακής ή τοπικής αγοράς την οποία μια αντιπροσωπεία εκπροσωπεί. Οι αντιπροσωπείες καλούνται έτσι να εκπροσωπούν τα περιφερειακά ή τοπικά συμφέροντα, και να βοηθούν στο να προωθηθεί η εν λόγω περιοχή, κυρίως με τη διοργάνωση συναντήσεων και τις δημόσιες δραστηριότητες (βλ. για παράδειγμα Gallup). Βέβαια το *regional marketing* θα απαιτούσε μια σημαντική επένδυση, και αυτό συχνά αποτελεί το αδύναμο σημείο, λόγω κυρίως έλλειψης ικανών πόρων παρά ιδεών.

Παρά ταύτα, η παρουσία των εθνικών αντιπροσωπειών, οι ευρωβουλευτές και η αυξημένη συμμετοχή των Ελλήνων σε ιδιωτικούς ή άλλους διεθνείς οργανισμούς (υπάλληλοι στο Ευρωκοινοβούλιο, Κομισιόν, NATO και άλλους θεσμούς αλλά και μικρομεσαίων επιχειρηματιών) συνιστά τη φυσική εκπροσώπηση ως ένα εξ ορισμού υποσχόμενο εργαλείο που με τη σωστή αξιοποίηση μπορεί να αποφέρει πολλαπλάσια οφέλη.

14 Αγγλικός όρος *soft politics*

7.3. Ενότητες ενδιαφέροντος

Οι θεματικές ενότητες που συνήθως έχουν έντονο ενδιαφέρον, ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κάθε περιφέρειας/δήμου, περιλαμβάνουν τα εξής:

- Γεωργία.
- Συνοχή - Ανταγωνισμός.
- Σχολική εκπαίδευση.
- Περιβάλλον, προστασία της υγείας και προστασίας καταναλωτών.
- Βιομηχανική ανάπτυξη.
- Έρευνα & ανάπτυξη (R&D).
- Κοινωνική πολιτική.
- Τηλεπικοινωνίες.
- Τουρισμός.
- Μεταφορές κλπ.

Οι δράσεις στις οποίες μπορεί η κάθε περιφέρεια/δήμος να επικεντρωθεί, είναι σε απόλυτη συνάρτηση με το μέγεθος της αντιπροσωπείας, είτε σε έκταση γραφείου, αριθμό υπαλλήλων ή φυσικά και τον προϋπολογισμό.

Ένας τελευταίος τρόπος αξιοποίησης του γραφείου είναι η διοργάνωση συνεδρίων, σεμιναρίων ή και επισκέψεων διαφόρων ομάδων ενδιαφέροντος από την χώρα προέλευσης ή και άλλες χώρες. Διάφοροι υπάλληλοι ή εκλεγμένοι αντιπρόσωποι της περιφέρειας ή πόλης αποτελούν τη πιο συχνή κατηγορία επισκεπτών (90,1%), ακολουθούμενη από υπάλληλους της περιοχής / πόλης (88,5%). Οι φοιτητές αποτελούν μια άλλη σημαντική ομάδα επισκεπτών (72,4%), περισσότερο ακόμη και από τους λοιπίστες ή αλλιώς εκπροσώπους των ομάδων συμφερόντων (62,7%), τα πολιτικά κόμματα (52,1%), εκπροσώπους ΜΚΟ και της κοινωνικής ζωής (50%) και επιχειρηματιών (55,1%). Λίγο πάνω από το ένα τρίτο των αντιπροσωπειών (34,8%) δηλώνουν ότι δέχονται επίσης επισκέψεις από ιδιώτες (δεν διευκρινίζεται).

8. Διάφορα επιμέρους τεχνικά θέματα

8.1. ΦΟΡΟΙ - Ομοσπονδιακή φορολογία

Τα περιφερειακά γραφεία αντιπροσωπειών στελεχώνονται από ανθρώπους που κατά κανόνα έχουν σταλεί από την χώρα που βρίσκεται η διοικητική αρχή τους για ορισμένο χρονικό διάστημα. Η σχέση εργασίας αυτού του τύπου μπορεί να διαρκέσει το πολύ για πέντε έτη. Οι εργαζόμενοι σε αυτή τη θέση διατηρούν τα δικαιώματα κοινωνικής ασφάλισης της χώρας καταγωγής τους και μπορούν να επιλέξουν αν κατοικούν μόνιμα στο Βέλγιο, για φορολογικούς σκοπούς.

Εργαζόμενοι προερχόμενοι από ένα Κράτος Μέλος της ΕΕ μπορούν να εγγραφούν σε ένα βελγικό ταμείο ασφάλισης υγείας, συμπληρώνοντας το σχετικό έντυπο που εκδίδεται από τη χώρα καταγωγής τους (όπως τα έντυπα E106 και E128).

8.2. ΔΗΛΩΣΗ Limosa

Αν ένας μη Βέλγος μισθωτός ή αυτοαπασχολούμενος πραγματοποιεί προσωρινή ή μερική απασχόληση στο Βέλγιο, θα πρέπει οι δραστηριότητες αυτές να δηλωθούν εκ των προτέρων. Οι μαθητευόμενοι (πρακτική άσκηση) που κάνουν το σύνολο ή μέρος της εργασιακής τους απασχόλησης και εκπαίδευσης στο Βέλγιο, πρέπει επίσης να δηλωθούν.

Πώς; Με τη συμπλήρωση του εγγράφου το οποίο καλείται «Δήλωση Limosa»¹⁵.

Ποιος κάνει τη δήλωση; Ο εργοδότης ή η οργάνωση που απασχολεί κάποιον υπάλληλο πρέπει να το κάνει. Αν πρόκειται για ελεύθερο επαγγελματία, η δήλωση πρέπει να γίνει από τον ίδιο.

Πότε; ΠΡΙΝ την έναρξη της εργασίας ή της πρακτικής άσκησης στο Βέλγιο.

Ποιος χρειάζεται άδεια εργασίας; Στο Βέλγιο υπάρχει επίσης διάκριση μεταξύ άδειας παραμονής¹⁶ και άδειας εργασίας¹⁷. Όταν εγκριθεί σε κάποιον άδεια εργασίας, τότε αυτόματα του χορηγείται άδεια παραμονής. Από την άλλη πλευρά, σ' ένα άτομο με άδεια παραμονής δεν χορηγείται αυτόματα άδεια εργασίας.

¹⁵ Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε www.limosa.be ή καλέστε 0032 / 2 788 51 57

¹⁶ στα αγγλικά: residence permit

¹⁷ στα αγγλικά: work permit

9. Συμπεράσματα

Η δημιουργία περιφερειακών γραφείων στις Βρυξέλλες ήταν μια άμεση απάντηση στη διαδικασία της εμβάθυνσης της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, η οποία οδήγησε σε νέες ευκαιρίες σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Οι περιφερειακές αρχές ουσιαστικά "παρασύρθηκαν" στις Βρυξέλλες, ως αποτέλεσμα των πολιτικών της ΕΕ.

Τα γραφεία αντιπροσώπευσης ενεργούν ως το κύριο σημείο σύνδεσης μεταξύ της ΕΕ και της περιφέρειας ή δήμου, ενώ η λειτουργία τους στη συλλογή και διάχυση των πληροφοριών, η ανάπτυξη συνεργασιών και συνεργατισμού μέσω των διαφόρων δικτύων καθώς η αξιοποίηση των ευρωπαϊκών κονδυλίων είναι μέσα στις προτεραιότητες που η ελληνική πραγματικότητα μπορεί και πρέπει να έχει ως στόχο. Άλλωστε, οι προτάσεις για ανάπτυξη συνεργασιών ή αξιοποίηση κονδυλίων προς στα συντονιστικά όργανα που ο ρόλος και η φυσική τους παρουσία είναι εκ των πραγμάτων μακριά, στερεί πολύτιμα εργαλεία ανάπτυξης και κοινής δράσης που μόνο με την εξωστρέφεια μπορεί να επιτευχθεί, σε ένα ολοένα και πιο διαυγές Ευρωπαϊκό περιβάλλον.

Το στοίχημα της ανάπτυξης σε αυτούς τους βαθμούς αυτοδιοίκησης πολλές φορές επιτυγχάνεται και με την "προς τα άνω" παρεμβατική δράση, προκειμένου να αυξηθεί η επιρροή ή τα αποτελέσματα των επιδοτούμενων δράσεων προς την ΕΕ.

Θα πρέπει επίσης να τονιστεί ότι ο ρόλος των αντιπροσωπειών κινείται στο χώρο της ήπιας πολιτικής δράσης ("soft politics"), όπως το να επηρεάζει την πολιτική της ΕΕ μέσω του ρόλου τους στην παροχή πληροφοριών είτε όταν τους ζητηθεί, είτε αυτοβούλως παρεμβαίνοντες.

Τέλος, η τελευταία εξέλιξη ακούει στον όρο Περιφερειακό Μάρκετινγκ (regional marketing). Ο ρόλος των περιφερειών δεν μπορεί να περιοριστεί μόνο σε δράσεις στατικές, αλλά μάλλον σε δράσεις ποικίλου επικοινωνιακού και ουσιαστικού περιεχομένου. Η προώθηση των συμφερόντων ενός τέτοιου γραφείου, σίγουρα απαιτεί την γνώση και τις γνωριμίες εκείνες που θα βοηθήσουν να το αναδείξουν ως αναπτυξιακό μέσο για την περιφέρεια ή το δήμο που θα εκπροσωπηθεί. Η αξιοποίηση των εγκαταστάσεων με διαφόρων ειδών συνέδρια, συναντήσεις ή επισκέψεις απαιτεί ένα ολοκληρωμένο σχέδιο προώθησης, όμως έστω και με μικρά οικονομικά και υλικοτεχνικά μέσα είναι δυνατό να επιτευχθούν αξιόλογες πολλαπλασιαστικές ενέργειες.

Κλείνοντας αυτό τον οδηγό, η ευρωπαϊκή πραγματικότητα μας έχει δείξει ότι η ιστορία των γραφείων αντιπροσωπειών φτάνει κοντά στα 30 χρόνια ιστορίας. Το να

ανοίξει κανείς γραφείο αντιπροσώπευσης στις Βρυξέλλες είναι δεδομένο ότι φέρνει την περιφέρεια ή το δήμο μόλις ένα βήμα από τα όργανα της ΕΕ, τις υπόλοιπες περιφέρειες ή δήμους καθώς και τα δίκτυα συνεργασίας. Είναι στο χέρι των εκάστοτε περιφερειών και δήμων να κατανοήσουν τη σημασία μιας τέτοιας παρουσίας και να επανδρώσουν με στελέχη αξιόλογα πέρα και πάνω από μικροπολιτικά και μικροκομματικά συμφέροντα που πολλές φορές εμποδίζουν την ισόρροπη και ανεμπόδιστη ανάπτυξη τέτοιων θεσμών.

Παραρτήματα

Ο ρόλος των τοπικών αρχών στην αντιμετώπιση κοινωνικών ανισοτήτων

Βασικές συστάσεις

(1) Οι λύσεις πολυεπίπεδης διακυβέρνησης μπορούν να βοηθήσουν να αντισταθμιστεί η έλλειψη αρμοδιοτήτων των τοπικών αρχών σε διαφορετικούς τομείς και συνεπώς πρέπει να προωθηθούν περαιτέρω σε επίπεδο ΕΕ. Τα μοντέλα και τα ισχύοντα εργαλεία για την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση πρέπει να αναπτυχθούν σε σχέση με το τοπικό επίπεδο.

(2) Οι εδαφικές προσεγγίσεις πρέπει επίσης να προωθηθούν και εκτός του ΕΤΠΑ, προκειμένου να δημιουργηθούν επιπρόσθετα «σημεία πρόσβασης» για τις τοπικές αρχές.

(3) Η στέγαση και η απασχόληση είναι δύο τομείς πολιτικής στους οποίους οι μικρότερες τοπικές αρχές τείνουν να πάσχουν περισσότερο λόγω έλλειψης κατάλληλων αρμοδιοτήτων για την καταπολέμηση ανισοτήτων. Σε αυτούς τους τομείς, ο παρέχων δυνατότητες ρόλος της ΕΕ (προώθηση έργων, έρευνας και δράσεων) πρέπει να αναπτυχθεί περαιτέρω.

(4) Τα χρηματοδοτικά προγράμματα που επιτρέπουν «καινοτόμες» και «εξερευνητικές» απαντήσεις στα ταχέως μεταβαλλόμενα τοπικά προβλήματα είναι ουσιώδη για μικρές και μεσαίες τοπικές αρχές και πρέπει να αναπτυχθούν περαιτέρω.

(5) Η προώθηση και υποστήριξη της ανταλλαγής γνώσεων, συγκεκριμένα σε τοπικά θέματα, πρέπει να ενσωματωθεί σε σχετικά κοινοτικά προγράμματα (π.χ. μεγαλύτερη συμπερίληψη σε διεθνικά προγράμματα συνεργασίας).

(6) Η αξιολόγηση τοπικών πολιτικών επίσης χρειάζεται να ανατροφοδοτηθεί στη διαδικασία δημιουργίας τοπικής γνώσης. Αυτός ο υποδειγματικός κύκλος από την ανάπτυξη πολιτικής στην υλοποίηση και την εκπαίδευση εγκαινιάζεται σε όλες τις εδαφικές πολιτικές της ΕΕ, οι οποίες προϋποθέτουν τη συμμετοχή τοπικών παραγόντων.

(7) Η τεχνογνωσία τοπικών θεμάτων πρέπει επίσης να αυξηθεί στο εσωτερικό τοπικών διοικήσεων, οι οποίες συχνά τείνουν να είναι υπερφορτωμένες με θέματα «διοικητικής υλοποίησης» και την έγκαιρη απορρόφηση πόρων.

(8) Οι δραστηριότητες που προωθούνται από ομάδες τοπικών παραγόντων (π.χ. ομάδες τοπικής δράσης) δημιουργούν μεγάλη προβολή και οικειοποίηση των απο-

τελεσμάτων. Οι προσεγγίσεις που προωθούν τον υπεύθυνο εντοπισμό των τοπικών αναγκών, την προετοιμασία τοπικών στρατηγικών και την υλοποίηση (π.χ. μέσω συνολικών επιχορηγήσεων) πρέπει να επεκταθούν περαιτέρω.

(9) Προκειμένου να βελτιωθούν οι πιθανότητες των τοπικών αρχών στα ανταγωνιστικά προγράμματα χρηματοδότησης, πρέπει να προωθηθούν τα αντίστοιχα προγράμματα οικοδόμησης ικανοτήτων (και σε κοινοτικό επίπεδο).

(10) Σε σχέση με τον διοικητικό φόρτο, σε ό,τι αφορά τη διαχείριση κοινοτικών προγραμμάτων, οι πτυχές που αφορούν την αναλογικότητα των απαιτήσεων πρέπει να αναθεωρηθούν, ιδίως σε σχέση με τις μικρού και μεσαίου μεγέθους τοπικές αρχές.

(11) Οι τοπικές αρχές πρέπει να συμμετέχουν περισσότερο στον σχεδιασμό πολιτικής (σε περιφερειακό, εθνικό και κοινοτικό επίπεδο) προκειμένου να διασφαλιστεί η ανάλυση των δράσεων σε τοπικό επίπεδο και η «μετάφραση» κοινοτικών στρατηγικών σε τοπικούς ενδιαφερόμενους.

(12) Η ανάπτυξη, παροχή και αναφορά μειζόνων κοινοτικών στρατηγικών (Λισσαβώνα, Γκέτεμποργκ κ.λπ.) πρέπει να εξετάσει και να προβάλει την τοπική συμβολή με σκοπό να αυξηθεί η συμμετοχή των τοπικών παραγόντων.

Δήλωση αποστολής ΕΤΠ

Η Επιτροπή των Περιφερειών είναι η Συνέλευση των περιφερειακών και τοπικών αντιπροσώπων της ΕΕ.

Είμαστε μια πολιτική συνέλευση απαρτιζόμενη από αιρετούς αντιπροσώπους των περιφερειακών και των τοπικών αρχών στην υπηρεσία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Βασιζόμενοι στην πολιτική μας νομιμότητα, διασφαλίζουμε τη θεσμική εκπροσώπηση του συνόλου των περιοχών, των περιφερειών, των πόλεων και των δήμων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αποστολή μας είναι η ενσωμάτωση των περιφερειακών και των τοπικών αρχών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων στην Ευρώπη καθώς και η καλύτερη συμμετοχή των πολιτών.

Η πολιτική μας δράση εδράζεται στην πεποίθηση ότι η συνεργασία μεταξύ του ευρωπαϊκού, του εθνικού, του περιφερειακού και του τοπικού επιπέδου είναι απαραίτητη τόσο για την οικοδόμηση μιας όλο και πιο συμπαγούς και αλληλέγγυας Ένωσης των λαών της Ευρώπης, όσο και για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της παγκοσμιοποίησης. Προς τον σκοπό αυτό, συνεργαζόμαστε στενά με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και με τα όργανα διαφόρων βαθμίδων εξουσίας των κρατών μελών με κύριο στόχο την προώθηση της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης.

Ψηφίζουμε πολιτικές συστάσεις για τις ευρωπαϊκές στρατηγικές και συμμετέχουμε στην εκπόνηση της κοινοτικής νομοθεσίας. Ήδη από την προπαρασκευαστική φάση της νομοθεσίας, προτείνουμε πολιτικές προσεγγίσεις και προσανατολισμούς με βάση την πείρα και την εμπειρογνωμοσύνη των περιφερειακών και τοπικών αρχών, οι οποίες, άλλωστε, είναι πολύ συχνά επιφορτισμένες με την εφαρμογή τους.

Επιθυμούμε η «ενωμένη στην πολυμορφία της» Ευρώπη να μπορέσει σε έναν παγκοσμιοποιημένο κόσμο να αξιοποιήσει στο έπακρο την εδαφική, την πολιτισμική και τη γλωσσική της πολυμορφία, η οποία αποτελεί τον πλούτο και τη δύναμή της καθώς και εχέγγυο της ταυτότητας των πολιτών της. Συμμετέχουμε στην πραγμάτωση της ευρωπαϊκής δημοκρατίας και ταυτότητας, στην προώθηση των αξιών τους, και συμβάλλουμε στην εφαρμογή των θεμελιωδών δικαιωμάτων και στην προστασία των μειονοτήτων.

Μεριμνούμε για τον σεβασμό των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, προκειμένου οι αποφάσεις στην Ευρώπη να λαμβάνονται και να εφαρμόζονται στο πλέον κατάλληλο και πλησιέστερο στους πολίτες επίπεδο, και διασφαλί-

ζουμε με τη δράση μας μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και εγγύτητα κατά την υλοποίηση των κοινών πολιτικών.

Εργαζόμαστε για την αρμονική και βιώσιμη ανάπτυξη στο σύνολο των εδαφών. Υπερασπιζόμαστε με τον τρόπο αυτό, στο όνομα των αρχών της ισότητας και της αλληλεγγύης, τους στόχους της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Διεκδικούμε την αυτονομία των περιφερειακών και των τοπικών αρχών καθώς και το δικαίωμά τους να διαθέτουν επαρκείς οικονομικούς πόρους για την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους. Προωθούμε τις αρχές και τους μηχανισμούς της χρηστής διακυβέρνησης και ενθαρρύνουμε τη διαδικασία αποκέντρωσης.

Ευνοούμε τη συνεργασία τόσο μεταξύ των περιφερειακών και των τοπικών αρχών των κρατών μελών, όσο και στο πλαίσιο της στρατηγικής διεύρυνσης, της πολιτικής καλής γειτονίας και της πολιτικής ανάπτυξης με τα υποψήφια και τα εν δυνάμει υποψήφια κράτη μέλη, τις γειτονικές και τρίτες χώρες.

Δημιουργούμε διαύλους επικοινωνίας και δίκτυα, διοργανώνουμε δημόσια φόρουμ για τη διευκόλυνση της συνεργασίας και της ανταλλαγής εμπειριών μεταξύ περιφερειών, πόλεων και δήμων, και αναπτύσσουμε εταιρικές σχέσεις με τις αντιπροσωπευτικές οργανώσεις τους.

Είμαστε οι πρέσβεις της Ευρώπης στις περιφέρειες, στις πόλεις και στους δήμους, καθώς, και ο εκπρόσωπός τους στον ευρωπαϊκό διάλογο. Συμμετέχουμε σε έναν άμεσο διάλογο με τους συμπολίτες μας για τα επιτεύγματα της Ευρώπης και τις μελλοντικές προκλήσεις, και συμβάλλουμε στην αποσαφήνιση και στην κατανόηση της εφαρμογής και του εδαφικού αντίκτυπου των κοινοτικών πολιτικών.

Ας οικοδομήσουμε μαζί την Ευρώπη!

Βρυξέλλες, 21 Απριλίου 2009

Βιβλιογραφία

- Badiello L. (1998), "Regional Offices in Brussels: lobbying from the Inside", in: Paul-H. Claey's, C. Gobin, I. Smets and P. Winand (Eds), *Lobbying, pluralisme et intégration européenne*, Brussels: Presses Interuniversitaires Européennes, pp. 328-344.
- Börzel T. A. (2002), *States and Regions in the European Union. Institutional Adaptation in Germany and Spain*, Cambridge: Cambridge University Press.
- The Brussels-Europe Liaison Office (2011a). <http://www.blbe.be>, accessed on July 15th, 2011.
- The Brussels-Europe Liaison Office (2011b). "Opening a Regional Office in Brussels", <http://www.blbe.be>, accessed on July 15th, 2011
- CEEG (2002), *Logon Report 2002. Lobbying in Brussels. A Challenge for Local and Regional Governments*.
- Goergen P. (2004), *Lobbying for cities and regions in the European Union*
- Goergen P. (2005), *Networking in Brussels: A practical guide to navigating EU networks*.
- Heichlinger, A. (1999), *A Regional Representation in Brussels: The Right Idea for Influencing EU Policy Making?*, Maastricht: European Institute for Public Administration.
- Huysseune M. and Jans T. (2005), *Representations of local and regional authorities at the European Union, Final Report*, Brussels: VUB (IES/POLI) & Brussels- Europe Liaison Office.
- Jeffery, C. (1996), "Regional Information Offices in Brussels and Multi-level Governance in the EU: A UK-German Comparison", *Regional and Federal Studies*, 6(2), pp. 183-203.
- Liaison Agency Flanders Europe (2007). "Framework", <http://www.vleva.be/en/framework.htm>, accessed on July 12th, 2011.
- Marks G., Haesly R. and Mbaye H. A. D. (2002), "What Do Subnational Offices Think They Are Doing in Brussels?", *Regional and Federal Studies*, 12(3), pp. 1-23.
- Nielsen F. and Salk J. (1998), "The Ecology of Collective Action and Regional Representation in the European Union", *European Sociological Review*, 14(3), pp. 231-254.
- Streeck W. and Schmitter P. (1991), "From National Corporatism to Transnational Pluralism: Organized Interests in the Single European Market", *Politics & Society*, 19(2), pp. 133-164.

Μιχάλης Τρεμόπουλος

Δημοσιογράφος, συγγραφέας, νομικός, με μεταπτυχιακό στην Κοινωνική Οικολογία (ΗΠΑ). Γεννήθηκε στις Σέρρες, 1958, από 3 ετών ζει στη Θεσσαλονίκη. Εκλεγμένος νομαρχιακός σύμβουλος Θεσσαλονίκης (1998-2009), Περιφερειακός Σύμβουλος Κεντρικής Μακεδονίας (2010 μέχρι σήμερα) και ευρωβουλευτής (2009 -2012).

Ιδρυτικό μέλος των Οικολόγων Πράσινων, μέλος του Πανελλαδικού Συμβουλίου, επικεφαλής του ευρωψηφοδελτίου το 2004 και το 2009.

Με έντονη οικολογική και ανθρωπιστική δράση από το 1975, υπήρξε ιδρυτικό στέλεχος και πρόεδρος της Ένωσης για την Ποιότητα της Ζωής - Ε.ΠΟΙ.ΖΩ. (1978-82), της Οικολογικής Κίνησης Θεσσαλονίκης (1982, www.ecology-salonika.org) του Κέντρου Αποκατάστασης Θυμάτων Βασανιστηρίων, του Κέντρου Πληροφόρησης και Τεκμηρίωσης για θέματα ρατσισμού, ξενοφοβίας, οικολογίας και μη βίας «Αντιγόνη» (www.antigone.gr) και ενεργό μέλος στο καταναλωτικό κίνημα (www.gmostop.org), στην περιβαλλοντική εκπαίδευση (ΠΕΕΚΠΕ), στο αντιρατσιστικό και στο γονεϊκό κίνημα.

Με πολλές δίκες (αλλά καμία καταδίκη) για τους αγώνες του ενάντια στην οικοπεδοποίηση των δασών (Σείχ Σου, Χορτιάτης, Πόρτο Καρράς, Sanni κ.α.) και υπέρ του συλλογικού συμφέροντος. Είναι παντρεμένος με δύο παιδιά.

Ο Μ. Τρεμόπουλος εκλέχτηκε στο Ευρωκοινοβούλιο το 2009 και συμμετέχει από τη θέση Αντιπροέδρου στην **Επιτροπή Περιφερειακής Ανάπτυξης**. Παράλληλα, συμμετέχει ως αναπληρωματικό μέλος στην **Επιτροπή Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας Τροφίμων** καθώς και στην **αντιπροσωπεία για τα Δυτικά Βαλκάνια**.

Ηλεκτρονική διεύθυνση: mtremopoulos@gmail.com

Βασίλοπουλος Θεόδωρος

Γεννήθηκε τον Αύγουστο του 1979 στη Θεσσαλονίκη. Είναι απόφοιτος των Εκπαιδευτηρίων Μαντουλίδη στη Θεσσαλονίκη με σπουδές στις Οικονομικές Επιστήμες (ΑΠΘ). Κάτοχος 3 μεταπτυχιακών τίτλων, MBA με δύο ειδικότητες Entrepreneurship και Marketing (American College of Thessaloniki), στην Εφαρμοσμένη Πληροφορική με ειδικότητα Business Informatics (Παν. Μακεδονίας) και στις Ευρωπαϊκές Σπουδές (CICITABEL & UCL στις Βρυξέλλες) με ειδικότητα Community Advisor and Project Consultant.

Με πρακτικές και προγράμματα εκπαίδευσης στελεχών σε ΗΠΑ, Καναδά και Ιαπωνία, είναι εθελοντής σε διάφορες ΜΚΟ και προγράμματα (YFU, AIESEC, Erasmus κλπ), έχει εργαστεί ως στέλεχος επιχειρήσεων στην Ελλάδα και την Ευρώπη επί σειρά ετών, διατηρεί γραφείο συμβούλων επιχειρήσεων, φοροτεχνικών και λογιστικών υπηρεσιών στη Θεσσαλονίκη και εκπροσωπεί στις Βρυξέλλες, από το 2008 ανελλιπώς, την πανελλήνια ομοσπονδία φοροτεχνικών (ΠΟΦΕΕ) στην Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία (CFE) ως μέλος διαφόρων επιτροπών και στις Γενικές Συνελεύσεις. Έχει συμμετάσχει σε ομιλίες με θέματα οικονομικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος ενώ δραστηριοποιείται σε εκδηλώσεις οικολογικού και πολιτιστικού περιεχομένου μέσω ΜΚΟ και άλλων δράσεων εντός και εκτός Βρυξελλών.

Εργάζεται ως επιστημονικός συνεργάτης του Ευρωβουλευτή Μιχάλη Τρεμόπουλου και ασχολείται κυρίως με θέματα που άπτονται της Επιτροπής Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Ηλεκτρονικές διευθύνσεις: theodoros.vasilopoulos@europarl.europa.eu
theodore@hotmail.com

